

Stanisław Hrabia

Biblioteka i Fonoteka Instytutu Muzykologii
Uniwersytet Jagielloński
ORCID: 0000-0003-1889-368X

DZIAŁALNOŚĆ SEKCJI BIBLIOTEK MUZYCZNYCH STOWARZYSZENIA BIBLIOTEKARZY POLSKICH – POLSKIEJ GRUPY NARODOWEJ IAML W LATACH 2010–2022

Wprowadzenie

Sekcja Bibliotek Muzycznych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich została założona 12 czerwca 1964 roku. Powołanie Sekcji było wynikiem inicjatywy Zakładu Muzycznego Biblioteki Narodowej oraz wyrażonej powszechnie przez bibliotekarzy muzycznych potrzeby integracji środowiska oraz nawiązania bliskiej współpracy. Powołano Komitet Założycielski Sekcji w składzie: Maria Prokopowicz (Biblioteka Narodowa), Kornel Michałowski (Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu), Krzysztof Mazur (Biblioteka PWSM w Warszawie) i Karol Musioł (Biblioteka PWSM w Katowicach), oraz zorganizowano w dniach 9–11 grudnia 1965 roku w Katowicach I Ogólnopolski Zjazd Bibliotekarzy Muzycznych. Podczas tego Zjazdu przyjęto główne kierunki działalności Sekcji. Były to, m.in.: przygotowanie form doskonalenia zawodowego bibliotekarzy muzycznych, organizowanie ogólnopolskich zjazdów oraz współpraca międzynarodowa¹. Po sześćdziesięciu latach te trzy kierunki nadal stanowią oś działalności Sekcji, a w latach 2010–2022 były realizowane ze szczególną aktywnością. W tym czasie miały też miejsce wydarzenia o wyjątkowym wymiarze – obchody Jubileuszu 50-lecia Sekcji oraz Kongres IAML 2019 w Krakowie.

W sprawozdaniu obejmującym 12 lat działalności nie sposób omówić szczegółowo wszystkich spraw ze względu na mnogość wydarzeń i dużą aktywność członków Sekcji. Skupiono się zatem na kilku zasadniczych aspektach działalności, a mianowicie: bieżącej pracy Zarządu, konferencjach krajowych i spotkaniach roboczych, obchodzonych jubileuszach oraz działalności międzynarodowej i udziale w projektach bibliograficznych.

¹ S. Hrabia, *Z dziejów Sekcji Bibliotek Muzycznych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich – Polska Grupa Narodowa IAML. Kronika*, [w:] *Sekcja Bibliotek Muzycznych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich – Polska Grupa Narodowa IAML 1964–2004: materiały z Nadzwyczajnej Ogólnopolskiej Konferencji Bibliotekarzy Muzycznych*, Warszawa, Biblioteka Narodowa, 20–22 października 2004, red. P. Maculewicz, A. Spóz, Warszawa 2005, s. 35.

Działalność Zarządu Sekcji Bibliotek Muzycznych SBP

Sekcja Bibliotek Muzycznych formalnie działa przy Zarządzie Głównym SBP. Omawiany okres objął trzy kadencje Zarządu w latach: 2009–2013, 2013–2017, 2017–2022². W skład Zarządu Sekcji, zgodnie z jej Regulaminem, wchodzi: Przewodniczący (w latach 2009–2017 funkcję tę pełnił Stanisław Hrabia, w kadencji 2017–2022 – Hanna Bias), dwóch wice-przewodniczących, sekretarz oraz 6 członków reprezentujących różne typy bibliotek muzycznych. Ponadto, od 2006 roku Honorowym Członkiem Zarządu jest Andrzej Spóz z Biblioteki Warszawskiego Towarzystwa Muzycznego³. Szeroka reprezentacja w Zarządzie Sekcji przedstawicieli różnych typów bibliotek pozwala na prowadzenie działalności odpowiadającej na zainteresowania i potrzeby członków Sekcji wywodzących się z różnych typów bibliotek muzycznych, takich jak: Biblioteka Narodowa, oddziały muzyczne bibliotek uniwersyteckich, biblioteki instytutów muzykologii, biblioteki akademii i uniwersytetów muzycznych, oddziały muzyczne bibliotek publicznych, biblioteki towarzystw muzycznych, biblioteki kościelne, biblioteki orkiestr, ośrodki informacji muzycznej oraz inne instytucje posiadające zbiory muzyczne.

Do głównych zadań Zarządu należy podtrzymywanie kontaktów i zacieśnianie współpracy między bibliotekarzami poprzez przygotowywanie planów działalności na kolejne lata oraz ich realizację. Wśród zagadnień regularnie omawianych na zebraniach Zarządu były przygotowania do organizowanych wydarzeń – konferencji, spotkań roboczych i warsztatów, działalność informacyjna i promocyjna oraz współpraca międzynarodowa.

Wartym odnotowania jest fakt przyjęcia Regulaminu Sekcji, formalnie zatwierdzonego przez Zarząd SBP w dniu 24 marca 2011 roku. Nowy Regulamin definiuje cele i zadania Sekcji oraz określa jej status na arenie międzynarodowej jako Polska Grupa Narodowa Międzynarodowego Stowarzyszenia Muzycznych Bibliotek, Archiwów i Centrów Informacji IAML⁴.

Zebrania Zarządu stanowią ważny element integrujący środowisko bibliotekarzy muzycznych. W ciągu 12 lat działalności zebrania odbywały się w różnych miastach, najczęściej w Warszawie, ale też w Bydgoszczy, Katowicach, Krakowie, Poznaniu i Wrocławiu. Wzajemne wizyty pozwoliły lepiej poznać miejsca pracy członków Zarządu. Niektóre z zebrań odbywały się w czasie organizowanych Konferencji, inne z racji powstania nowej biblioteki, jak w przypadku zebrania w 2016 roku, kiedy to Zarząd spotkał się na terenie Kampusu Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu w nowej siedzibie Biblioteki Wydziału Historycznego (obecnie Biblioteka Collegium Historicum), w której znajduje się Sekcja Muzykologii. Spotkania robocze „w terenie” były formą promocji naszej działalności i oka-

² Poprzednie opublikowane sprawozdanie obejmowało lata 2007–2009. Por.: S. Hrabia, *Działalność Sekcji Bibliotek Muzycznych SBP – Polskiej Grupy Narodowej IAML w latach 2007–2009*, „Biblioteka Muzyczna. 2007–2009”, wyd. 2010, s. 237–255.

³ Szczegółowy wykaz członków Zarządu Sekcji Bibliotek Muzycznych SBP zawiera Aneks I.

⁴ The International Association of Music Libraries, Archives and Documentation Centres (IAML).

zją do spotkań z Kierownictwem danej Biblioteki. Wielokrotnie podkreślano, że to właśnie dzięki życzliwemu wsparciu władz poszczególnych Instytucji możliwe jest zaangażowanie w działalność stowarzyszeniową i organizacja różnych wydarzeń.

Od roku 2020, w związku z pandemią Covid, nastąpiło ograniczenie bezpośrednich spotkań członków Zarządu na rzecz spotkań online. Od tego czasu stały się one nową formą prowadzenia zebrań. Przykładowo, w 2022 roku odbyło się 7 zebrań online. Od strony organizacyjnej jest to łatwiejsze i tańsze rozwiązanie, które pozwala na bieżące omawianie zaplanowanych zadań i wspólne podejmowanie decyzji, choć, trzeba to przyznać z odrobiną żalu, pozbawia uczestników tak ważnego aspektu osobistego spotkania. Jest to w jakiejś mierze znak obecnych czasów.

Jak wspomniano, jednym z elementów prac Zarządu jest działalność informacyjna i promocyjna. W głównej mierze odbywa się ona za pomocą platformy społecznościowej Facebook (www.facebook.com/IAMLPL/), ale też poprzez komunikaty i sprawozdania publikowane na stronie Sekcji (www.iaml.pl), portalu SBP (www.sbp.pl) oraz w czasopiśmie bibliotekarskich.

W ramach lokalnych struktur SBP miały też miejsce spotkania, podczas których podejmowano sprawy bibliotekarstwa muzycznego. I tak, 9 marca 2011 roku Karolina Skalska wygłosiła referat pt. „Biblioteki muzyczne” podczas spotkania Koła SBP przy Bibliotece Narodowej, a 31 maja 2011 roku Stanisław Hrabia zaprezentował Stowarzyszenie IAML w ramach „Klubu pod Otwartą Księgą”, cyklu spotkań Koła SBP BUW, poświęconych stowarzyszeniom, których Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie jest członkiem. 20 listopada 2019 roku w Bibliotece Uniwersyteckiej w Warszawie odbyło się spotkanie organizowane przez Koło SBP przy Bibliotece Uniwersyteckiej w Warszawie zatytułowane „Bibliotekarze zaangażowani. Relacje z Międzynarodowego Kongresu Bibliotek Muzycznych IAML oraz Forum Młodych Bibliotekarzy”. Relację z Kongresu IAML 2019 w Krakowie przedstawiły Magdalena Borowiec, Aleksandra Górka oraz Ewa Hauptman-Fischer z Gabinetu Zbiorów Muzycznych BUW.

Konferencje

Ogólnopolskie Konferencje Bibliotekarzy Muzycznych

Cyklicznym wydarzeniem organizowanym przez Sekcję są Ogólnopolskie Konferencje Bibliotekarzy Muzycznych, które odbywają się co cztery lata. Cykl został zainicjowany wspomnianym wyżej I Ogólnopolskim Zjazdem Bibliotekarzy Muzycznych w Katowicach w 1965 roku. Od tamtej pory odbyło się piętnaście Ogólnopolskich Konferencji; od 2009 roku są one organizowane we współpracy z Sekcją Fonotek SBP.

W omawianym okresie odbyły się trzy takie wydarzenia:

- XIII Ogólnopolska Konferencja Bibliotekarzy Muzycznych „Biblioteki muzyczne – fonoteki: inspiracja czy przeżytek”, Biblioteka Główna Akademii Muzycznej

im. F. Nowowiejskiego w Bydgoszczy, 21–23 października 2013 (z V Ogólnopolską Konferencją Fonotek)⁵,

- XIV Ogólnopolska Konferencja Bibliotekarzy Muzycznych „Muzyczne skarby bibliotek – proveniencja, problematyka, promocja”, Akademia Muzyczna im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu, 20–22 listopada 2017 (z VII Ogólnopolską Konferencją Fonotek)⁶,
- XV Ogólnopolska Konferencja Bibliotekarzy Muzycznych „Biblioteka muzyczna – idea dostrojona do czasu”, Akademia Muzyczna im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu, 28–30 listopada 2022 (z IX Ogólnopolską Konferencją Fonotek)⁷.

Każda z Konferencji miała zarysowany główny temat. Tematyka XIII Konferencji w Bydgoszczy – „Biblioteki muzyczne – fonoteki: inspiracja czy przeżytek” – była pretekstem do szukania odpowiedzi na pytania o przyszłość i perspektywy rozwoju dla bibliotek muzycznych i fonotek wobec przeobrażeń organizacyjnych i technologicznych oraz zmian postaw i oczekiwań czytelników. W ramach 12 referatów i komunikatów Sekcji Bibliotek Muzycznych poruszono zagadnienia rozwoju działalności informacyjnej bibliotek muzycznych, digitalizacji zbiorów muzycznych – katalogów kartkowych, czasopism, zbiorów nutowych, oraz omówiono kolekcje muzyczne w wybranych bibliotekach.

W czasie XIV Konferencji we Wrocławiu sesje Sekcji Biblioteki Muzycznych, zatytułowane „Muzyczne skarby bibliotek – proveniencja, problematyka, promocja”, zawierały 11 referatów i 2 komunikaty. Zagadnienie proveniencji przedstawiono m.in. w kontekście życia muzycznego Żąbkowic Śląskich oraz prezentując wybrane archiwa muzyczne i spuścizny kompozytorskie. Problematyka opracowania zbiorów podjęta została w oparciu o kolekcję muzyki teatralnej i filmowej w Archiwum Kompozytorów Polskich BUW oraz zbiór fotografii ze zbiorów Archiwum Śląskiej Kultury Muzycznej Akademii Muzycznej w Katowicach. Innym omawianym zagadnieniem była promocja muzykaliów poprzez prezentowanie ich w atrakcyjnej i nowoczesnej formie. Podjęto też tematykę organizacji praktyk bibliotecznych dla studentów muzykologii oraz znaczenia tych działań dla kształtowania pozytywnego wizerunku bibliotekarza muzycznego i pozyskiwania młodych adeptów zawodu. W dyskusji podkreślano, że praca nad kolekcjami muzycznymi może stać się pełną pasji przygodą badawczą. W sesjach poświęconych rękopisom muzycznym Włodzimierza Ormickiego (AM Wrocław) i Feliksa Rybickiego (AM Gdańsk) brały udział Córki kompozytorów – Pani Julia Ormicka-Gajda oraz Pani Barbara Rybicka-Kalabińska.

⁵ [S. Hrabia], *XIII Ogólnopolska Konferencja Bibliotekarzy Muzycznych i V Ogólnopolska Konferencja Fonotek „Biblioteki muzyczne – fonoteki: inspiracja czy przeżytek”*, „Muzyka” 2013, nr 3, s. 182–183.

⁶ A. Gołębiowska, S. Hrabia, *XIV Ogólnopolska Konferencja Bibliotekarzy Muzycznych i VII Ogólnopolska Konferencja Fonotek – relacja*, <http://www.old.sbp.pl/arttykul/?cid=19656&prev=318> (dostęp: 14.04.2024).

⁷ M. Wiącek, *XV Ogólnopolska Konferencja Bibliotekarzy Muzycznych i IX Ogólnopolska Konferencja Fonotek we Wrocławiu – relacja*, http://www.iaml.pl/Aktualnosci/2022-06-06_XV_Konferencja_Wroclaw_relacja.htm (dostęp: 14.04.2024).

Główna tematyka XV Konferencji, ponownie zorganizowanej we Wrocławiu – „Biblioteka muzyczna – idea dostosowana do czasu” – ukazywała bibliotekę muzyczną jako miejsce pełne wciąż nieodkrytych zasobów do badań muzykologicznych, a jednocześnie przestrzeń do adaptacji nowych rozwiązań technologicznych i źródło inspiracji do działań promocyjnych i edukacyjnych. W 17 referatach i komunikatach zaprezentowano różnorodne zasoby muzyczne (wybrane kolekcje bibliotek i archiwów Moskwy, Wrocławia, Gdańska, Krakowa i Szczecina) oraz poruszono takie tematy, jak: jazz w Polsce (działalność Studia Jazzowego Polskiego Radia i dzieła Krzysztofa Komedy w zbiorach Gabinetu Zbiorów Muzycznych Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie), promocja zbiorów (projekty POLMIC i Biblioteki ZKP), digitalizacja i badania muzykologiczne (cyfrowa infrastruktura badawcza dla humanistyki i nauk o sztuce DARIAH-PL, digitalizacja zabytkowych afiszy z Archiwum Śląskiej Kultury Muzycznej) oraz okładki nutowe druków muzycznych XIX i XX wieku. XV Konferencja we Wrocławiu była też okazją do uczczenia 50. rocznicy powstania Polskiej Grupy Narodowej IAML.

Program każdej z wyżej wymienionych Konferencji uświetnił specjalny koncert. W 2013 roku był to koncert muzyki fortepianowej zatytułowany „Wielkie cykle – Johannes Brahms”, w wykonaniu Pawła Kamasy, w 2014 roku – „Oblicza Muzyki Europy”, zawierający utwory z okresu od XVII do XX wieku, w wykonaniu pedagogów Akademii Muzycznej we Wrocławiu, a w 2022 roku – koncert Big Bandu Akademii Muzycznej we Wrocławiu pod dyrekcją Bartosza Pernala.

Organizowane co cztery lata wspólne Konferencje obu Sekcji gromadziły od 50 do 60 uczestników z około 40 bibliotek i archiwów z całej Polski. Liczny udział w nich jest odpowiedzią na nieustającą potrzebę podtrzymywania bezpośrednich kontaktów. Konferencje są przez to ważną platformą wymiany wiedzy, doświadczeń i opinii w odniesieniu do bieżących spraw zawodowych. Przyczyniają się tym samym do wzmocnienia współpracy całego środowiska.

Ogólnopolska Konferencja Bibliotek Akademii i Uniwersytetów Muzycznych

Pomiędzy Konferencjami Ogólnopolskimi odbywają się konferencje przeznaczone dla określonych typów bibliotek lub konferencje tematyczne. Jedną z nich była Ogólnopolska Konferencja Bibliotek Akademii i Uniwersytetów Muzycznych, która miała miejsce w Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach w dniach 25–26 października 2011 roku⁸.

⁸ H. Bias, M. Darowska, *Sprawozdanie z Ogólnopolskiej Konferencji Bibliotek Akademii i Uniwersytetów Muzycznych, Katowice, 25–26 października 2011 r.*, „EBIB” 2011, nr 9 (127), <http://www.sbc.org.pl/Content/641548/13.pdf> (dostęp: 14.04.2024); A. M. Kowalska, *Ogólnopolska Konferencja Bibliotek Akademii i Uniwersytetów Muzycznych. Katowice, 25–26 października 2011 roku*, „Bibliotekarz Zachodnio-Pomorski” 2012, nr 1, s. 36–60; H. Bias, M. Darowska, *Sprawozdanie z Ogólnopolskiej Konferencji Bibliotek Akademii i Uniwersytetów Muzycznych (Katowice, 25–26 października 2011 roku)*, „Bibliotheca Nostra” 2011, nr 3 (25), s. 152–154; H. Bias, M. Darowska, *Ogólnopolska Konferencja Bibliotek Akademii i Uniwersytetów Muzycznych (Katowice, 25–26 października 2011 r.)*, „Nowa Biblioteka” 2012, nr 1, s. 244–246; H. Bias, M. Darowska, *Ogólnopolska Konferencja Bibliotek Akademii Uniwersytetów Muzycznych (Katowice, 25–26 października 2011 r.)*, „Przegląd Biblioteczny” 2011, nr 4, s. 552–556.

Inicjatywa zorganizowania tej Konferencji spotkała się z bardzo dużym zainteresowaniem całego środowiska. W konferencji wzięło udział 37 osób z 19 bibliotek. Byli to przede wszystkim bibliotekarze Akademii Muzycznych z Bydgoszczy, Gdańska, Katowic, Krakowa, Łodzi, Wrocławia i Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie (wraz z Wydziałem Instrumentalno-Pedagogicznym w Białymstoku). W konferencji uczestniczyli też bibliotekarze z bibliotek uniwersyteckich, bibliotek publicznych, Biblioteki Narodowego Instytutu Fryderyka Chopina w Warszawie oraz bibliotek szkół muzycznych w Będzinie, Katowicach i Zabrzu.

W programie Konferencji znalazły się zagadnienia dotyczące organizacji archiwów muzycznych, udostępniania zbiorów w kontekście stosowania prawa autorskiego, digitalizacji kolekcji muzykaliów oraz komputeryzacji bibliotek muzycznych. W czasie każdej sesji dużo czasu poświęcano na dyskusję, wymianę doświadczeń i formułowanie propozycji dalszej współpracy, m.in. w zakresie koordynacji prac nad digitalizacją zbiorów muzycznych. Uczestnicy konferencji mieli możliwość zwiedzenia Muzeum Organów Śląskich, po którym oprowadzał prof. Julian Gembański. W programie był również koncert muzyki Aleksandra Glinkowskiego i Witolda Szalonka.

Konferencja „Kościelne zbiory muzyczne w bibliotekach polskich”

Wydarzeniem o szczególnym charakterze była Konferencja „Kościelne zbiory muzyczne w bibliotekach polskich”, która odbyła się w dniach 26–28 września 2012 roku w Gnieźnie⁹. Konferencja została zorganizowana we współpracy z Archidiecezjalną Komisją ds. Śpiewu, Muzyki Kościelnej i Służby Liturgicznej, Muzeum Archidiecezjalnym, Archiwum Archidiecezjalnym oraz Studium Muzyki Kościelnej w Gnieźnie. Honorowy patronat nad Konferencją objął Ksiądz Arcybiskup Metropolita Gnieźnieński Józef Kowalczyk, Prymas Polski oraz Starosta Gnieźnieński.

W Konferencji wzięli udział m.in. bibliotekarze z archiwów i bibliotek kościelnych, naukowych i publicznych, muzykolodzy zajmujący się źródłami muzycznymi, organiści oraz studenci muzykologii. Reprezentowano liczne uniwersytety, Akademię Muzyczną w Katowicach i Gdańsku, Bibliotekę Śląską, Narodowy Instytut Fryderyka Chopina w Warszawie, Śląskie Towarzystwo Muzyki Kościelnej, Bibliotekę Narodową (Centrum RISM) oraz Centralną Redakcję RISM we Frankfurcie nad Menem w osobie Guido Krausa. Wśród uczestników byli też przedstawiciele bibliotek należących do Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES.

Tematyka Konferencji dotyczyła takich kwestii jak: miejsce muzyki kościelnej w liturgii, źródła muzyczne – problemy identyfikacji, konkordancje, zasoby kościelne w bibliotekach akademickich, zbiory bibliotek klasztornych oraz kościelne zbiory muzyczne na Śląsku. W prezentowanych referatach i w czasie dyskusji zwracano

⁹ H. Bias, „Kościelne zbiory muzyczne w bibliotekach polskich”. *Gniezno*, 26–28 września 2012 roku, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne” 2013, 99, s. 379–384, <https://doi.org/10.31743/abmk.11945> (dostęp: 14.04.2024); H. Nizińska, *Konferencja „Kościelne zbiory muzyczne w bibliotekach polskich”*, „Bibliotheca Nostra” 2013, nr 1 (31), s. 123–126, <https://sbc.org.pl/publication/77190> (dostęp: 14.04.2024).

uwagę na znaczenie Międzynarodowego Katalogu Źródeł Muzycznych RISM dla ewidencji kościelnych zasobów i identyfikacji anonimowych źródeł.

Konferencja o kościelnych zbiorach muzycznych była ważnym wydarzeniem nie tylko z powodów naukowych czy organizacyjnych. Pobyt w Gnieźnie, bliskość Katedry Gnieźnieńskiej i obecność Księdza Prymasa dostarczyły uczestnikom niezapomnianych przeżyć i sprawiły, że zbiory te zostały ukazane we właściwym kontekście.

Konferencja „Archiwa muzyczne i spuścizny kompozytorskie w zbiorach bibliotek polskich”

W dniach 1–2 grudnia 2016 roku w Bibliotece Uniwersyteckiej w Warszawie odbyła się Konferencja „Archiwa muzyczne i spuścizny kompozytorskie w zbiorach bibliotek polskich”¹⁰, zorganizowana przez bibliotekarzy z Gabinetu Zbiorów Muzycznych i Archiwum Kompozytorów Polskich BUW. Celem Konferencji była prezentacja zagadnień, z jakimi spotykają się muzyczni bibliotekarze i archiwiści sprawujący pieczę nad spuściznami muzycznymi. Przed konferencją rozesłano krótką ankietę, z której dane posłużyły do przygotowania sesji warsztatowej oraz dyskusji na temat sposobów organizowania zbiorów, zasad ich gromadzenia i opracowania. Warto podkreślić, że w/w Konferencja miała charakter międzynarodowy, gdyż uczestniczył w niej Marek Żebrowski – Dyrektor Polish Music Center, Thornton School of Music, University of Southern California z Los Angeles w USA.

W trakcie Konferencji zaprezentowano 18 referatów i komunikatów. W referatach przedstawiono dokonania dwóch bardzo ważnych archiwów muzyki polskiej: Archiwum Kompozytorów Polskich przy BUW i Polish Music Center z Los Angeles. Omówiono również problemy opracowania spuścizn i kolekcji muzycznych oraz zaprezentowano propozycje formatu katalogowania rękopisów muzycznych. Zwrócono uwagę na konieczność upowszechniania wiedzy na temat metod opracowania archiwaliów muzycznych, co pozwoliłoby na ich właściwy opis oraz wymianę informacji o posiadanych kolekcjach. Ważnym głosem w dyskusji było wskazanie na możliwość zastosowania rekordu opisu kolekcji w katalogu NUKAT. W komunikatach skupiono się na prezentacji wybranych archiwów znajdujących się w bibliotekach muzycznych. Osobną część Konferencji stanowiły warsztaty „Co zrobić z sukienką w archiwum...? i wiele innych pytań muzycznego bibliotekarza”, prowadzone przez Magdalenę Borowiec i Aleksandrę Górkę z Archiwum Kompozytorów Polskich. Warsztaty poświęcone były omówieniu poszczególnych etapów prac z archiwami muzycznymi.

¹⁰ B. Celer, *Konferencja „Archiwa muzyczne i spuścizny kompozytorskie w zbiorach bibliotek polskich”* (Warszawa, 1–2 grudnia 2016 r.), „Acta Universitatis Lodzensis. Folia Librorum” 2017, 2 (25), s. 161–166, <https://doi.org/10.18778/0860-7435.25.10> (dostęp: 14.04.2024).

Spotkania robocze, warsztaty

Spotkania Robocze Bibliotekarzy Katalogujących w NUKAT

Tradycja organizowania Spotkań Roboczych Bibliotekarzy Katalogujących Muzykalia sięga 2007 roku, kiedy to z inicjatywy Zarządu Sekcji Bibliotek Muzycznych i we współpracy z Centrum NUKAT miało miejsce pierwsze spotkanie poświęcone wypracowaniu wspólnych zasad katalogowania druków muzycznych. Współpracę tą kontynuowano w kolejnych latach. Kluczowe dla tej inicjatywy było wsparcie Kierownika Centrum NUKAT – Marii Burchard, która w przeszłości pracowała jako bibliotekarz muzyczny w Oddziale Zbiorów Muzycznych BUW. W omawianym okresie odbyły się w Centrum NUKAT w Bibliotece Uniwersyteckiej w Warszawie cztery Spotkania. Każdego roku gromadziły one liczne grono bibliotekarzy; uczestniczyło w nich, wraz z pracownikami Centrum NUKAT, od 50 do 60 osób z około 35 bibliotek z całej Polski.

IV Spotkanie Robocze Bibliotekarzy Katalogujących Muzykalia (24–25 maja 2010)

Głównym tematem IV Spotkania były zagadnienia związane z katalogowaniem dokumentów dźwiękowych. Stronę merytoryczną tej części Spotkania przygotował zespół programowy, w którego skład weszli członkowie Sekcji Fonotek SBP: Agnieszka Gołębiowska (Biblioteka i Fonoteka Instytutu Muzykologii, UW), Ewa Kozłowska (Czytelnia Sztuki, Biblioteka Publiczna m.st. Warszawy), Karolina Skalska (Zakład Zbiorów Dźwiękowych i Audiowizualnych, BN), Maria Wróblewska (Zakład Zbiorów Dźwiękowych i Audiowizualnych, BN) oraz z Centrum NUKAT – Julianna Wołoszuk. Z bardzo dużym odzewem uczestników spotkała się sesja, w której prezentowano i omawiano różne przykłady opracowania dokumentów dźwiękowych.

Wzorem poprzednich lat, Spotkanie było okazją do zapoznania uczestników z bieżącymi pracami prowadzonymi przez Centrum NUKAT. Były to, m.in.: projekt „Autostrada informacji cyfrowej”, narzędzia online do katalogowania muzykaliów (wykaz źródeł muzycznych używanych w CKHW NUKAT, wykaz tytułów ujednoliconych dzieł muzycznych), zmiany i uzupełnienia do zasad tworzenia tytułu ujednoliconego dla autorskiego utworu muzycznego oraz stosowanie tematów formalnych w katalogowaniu przedmiotowym muzykaliów.

V Spotkanie Robocze Bibliotekarzy Katalogujących Muzykalia (30–31 maja 2011)

Ze względu na duże zainteresowanie katalogowaniem nagrań, tematyka z 2010 roku była kontynuowana podczas V Spotkania, które miało charakter warsztatów, prowadzonych przez zespół programowy Sekcji Fonotek. W poszczególnych sesjach omawiano zasady katalogowania dokumentów dźwiękowych podzielonych według ich zawartości: nagrania muzyki klasycznej, nagrania muzyki popularnej (rozrywkowej), nagrania niemuzyczne oraz nagrania na płytach analogowych, płytach standardowych i kasetach magnetofonowych. W części ogólnej pracownicy Centrum NUKAT zaprezentowali bieżące prace oraz omówili problemy w adapta-

cji słownictwa języka haseł przedmiotowych KABA do opracowania dokumentów muzycznych w katalogu NUKAT.

VI Spotkanie Robocze Bibliotekarzy Katalogujących Muzykalia (30 maja 2012)

Główna tematyka VI Spotkania dotyczyła bieżących problemów katalogowania zbiorów muzycznych oraz stosowania tematów formalnych języka haseł przedmiotowych KABA w opracowaniu zbiorów muzycznych. Ponadto przedstawiono aktualne zagadnienia związane z działalnością Centrum NUKAT oraz problematykę standardu katalogowania RDA – Resource Description and Access i zastosowania kartoteki haseł wzorcowych VIAF – Virtual International Authority File.

VII Spotkanie Robocze Bibliotekarzy Katalogujących Muzykalia (26–27 października 2015)¹¹

Po trzech latach przerwy odbyło się ostatnie VII Spotkanie, którego program składał się z trzech sesji. W pierwszej z nich przedstawiono zagadnienia związane z prezentacją muzykaliów w katalogu NUKAT i nowym interfejsie CHAMO, zasady opracowania dokumentów muzycznych w RDA oraz wybrane problemy katalogowania starych druków muzycznych. Druga sesja była poświęcona dokumentom dźwiękowym, a w szczególności problemom opracowania nagrań na płytach szybkoobrotowych, katalogowania nagrań wieloczęściowych i antologii, tożsamości dzieła muzycznego oraz związku między kompozytorem a innymi współtwórcami dzieła w relacji do procesu katalogowania oraz katalogowaniu dzieł operowych wydanych na różnych nośnikach. W trzeciej sesji dyskutowano o dokumentach audiowizualnych, problemach dotyczących stosowania kartotek haseł wzorcowych dla muzykaliów, zasadach opracowania tematycznego dokumentów muzycznych oraz bieżącej współpracy z katalogującymi bibliotekarzami.

Podsumowując cykl Spotkań Roboczych Bibliotekarzy Katalogujących Muzykalia należy podkreślić, że stworzyły one okazję do bliższego zapoznania się z problematyką katalogowania druków muzycznych tym bibliotekom, które dopiero rozpoczynały współpracę z NUKAT. Spotkania pokazały, jak bardzo ważna i potrzebna jest współpraca środowiska bibliotekarzy muzycznych. Jej rezultatem było opracowanie ważnych ustaleń dotyczących praktyki katalogowania druków muzycznych i dokumentów dźwiękowych oraz, co szczególnie ważne, znaczne zwiększenie ilości skatalogowanych muzykaliów w NUKAT. Spotkania były okazją do dyskusji nad zgłoszonymi przez poszczególne biblioteki uwagami dotyczącymi praktyki katalogowania, co pozwoliło na bieżące rozwiązywanie problemów i wątpliwości.

W przygotowania programu spotkań były zaangażowane różnorodne grupy osób: pracownicy Centrum NUKAT, członkowie Zarządu Sekcji Bibliotek Muzycznych, bibliotekarze muzyczni na co dzień współtworzący katalog NUKAT oraz bi-

¹¹ S. Hrabia, *VII Spotkanie Robocze Bibliotekarzy Katalogujących Muzykalia*, „Tytuł Ujednolicony” 2016, 1(18), s. 7–8, https://issuu.com/nukat/docs/tu_1_18_2016 (dostęp: 14.04.2024).

biotekarze muzyczni z Biblioteki Narodowej. Szczególne znaczenie miała współpraca z Sekcją Fonotek, która pełniła wiodącą rolę w przygotowaniu tematyki dotyczącej opracowania nagrań dźwiękowych.

Fotografia w bibliotece muzycznej: droga od darczyńcy do udostępniania

25 października 2018 roku w Akademii Muzycznej w Katowicach odbyło się szkolenie z opracowania fotografii „Fotografia w bibliotece muzycznej: droga od darczyńcy do udostępniania”. Celem szkolenia było zapoznanie uczestników z etapami pracy z archiwum fotograficznym. Program obejmował zagadnienia związane z konserwacją, archiwizacją, katalogowaniem, digitalizacją oraz udostępnianiem fotografii online w kontekście prawa autorskiego.

1Lib1Ref. Warsztaty z wprowadzania haseł do Wikipedii

6 lutego 2020 grupa 23 bibliotekarzy z różnych ośrodków kulturalnych, m.in. Narodowej Orkiestry Symfonicznej Polskiego Radia w Katowicach (NOSPR), biblioteki Akademii Muzycznej w Krakowie, bibliotek szkół muzycznych I i II stopnia wraz z wikipedystami pod kierunkiem Ewy Caban, uczestniczyła w szkoleniu z wprowadzania haseł i przypisów do Wikipedii „1Lib1Ref”. „1Lib1Ref” – 1 bibliotekarz 1 przypis – to coroczna, międzynarodowa akcja, zachęcająca bibliotekarzy z całego świata, aby włączyli się w tworzenie Wikipedii poprzez dodawanie do haseł wirtualnej encyklopedii przypisów odsyłających do wiarygodnych źródeł. Tworzenie nowych haseł i wiedza jak edytować już istniejące, może przyczynić się do popularyzacji spuścizn w bibliotekach oraz upamiętnienia osób zasłużonych dla polskiego bibliotekarstwa, związanych z różnymi ośrodkami bibliotecznymi. Warsztaty były zorganizowane przez Sekcję Bibliotek Muzycznych, Koło SBP działające przy Bibliotece Śląskiej w Katowicach oraz Bibliotekę Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach.

„Twoje muzykalia w Petrucci Music Library – getting started!”

Nowością w działalności Sekcji Bibliotek Muzycznych było spotkanie warsztatowe online, które odbyło się 17 marca 2022 roku, zatytułowane „Twoje muzykalia w Petrucci Music Library – getting started!”. Poprowadził je Piotr Maculewicz z Gabinetu Zbiorów Muzycznych Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie. Działający od 15 lat International Music Score Library Project (IMSLP), znany też jako Petrucci Music Library (<https://imslp.org>), zgromadził prawie 600.000 partytur i niemal 12 mln stron skanów z dziełami prawie 24.000 twórców. Projekt jest tworzony przez wolontariuszy z całego świata, którzy udostępniają zbiory nieodpłatnie na licencji Creative Commons i pracują w oparciu o interfejs MediaWiki. Podczas spotkania Piotr Maculewicz opowiedział, dlaczego ma sens dublowanie zasobów bibliotek cyfrowych w IMSLP i jak rozpocząć tę działalność. Zademonstrował także, jak wygląda ona w praktyce. Spotkanie zgromadziło 72 uczestników.

Jubileusze

50 lat Sekcji Bibliotek Muzycznych SBP (1964–2014)

Omawiany okres był pełen ważnych jubileuszy. Najważniejszym z nich był Jubileusz 50-lecia Sekcji Bibliotek Muzycznych SBP. W ramach przygotowań Stanisław Hrabia wygłosił referat pt. „Muzykalia – wyzwania i współpraca. Sekcja Bibliotek Muzycznych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich – Polska Grupa Narodowa IAML w przededniu Jubileuszu 50-lecia”¹², zaprezentowany podczas Konferencji „Jedność w różnorodności. Współpraca bibliotek Akademickich”, zorganizowanej w ramach XXVII Forum Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych SBP w Katowicach w dniu 24 kwietnia 2013 roku¹³. W okresie poprzedzającym Jubileusz pojawiły się też okolicznościowe publikacje¹⁴.

Jubileusz 50-lecia działalności Sekcja Bibliotek Muzycznych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich obchodziła w dniach 23–24 września 2014 roku w Warszawie¹⁵. Podczas pierwszego dnia obchodów miała miejsce oficjalna Uroczystość Jubileuszowa w Bibliotece Uniwersytetu Warszawskiego, która jest najstarszym polskim członkiem IAML (od 1955 roku). Dyrektor Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie dr hab. Jolanta Talbierska przywitała uczestników uroczystości, a wśród nich gości honorowych: Barbarę Dobbs Mackenzie – Przewodniczącą Międzynarodowego Stowarzyszenia Bibliotek Muzycznych IAML z Graduate Center of the City University of New York, Elżbietę Stefańczyk – Przewodniczącą Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, Annę Duńczyk-Szulc – Zastępcę Dyrektora Departamentu Mecenatu Państwa w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego, dr Katarzynę Janczewską-Sołomko – Przewodniczącą Sekcji Fonotek SBP i Wiesławę Budrowską – Przewodniczącą Sekcji Bibliotek Pedagogicznych i Szkolnych SBP. Szczególnie serdecznie powitano osoby, które działały w Sekcji od początku jej istnienia: Krystynę Bielską z Biblioteki Uniwersyteckiej w Łodzi, Adama Mrygonia z Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie i Andrzeja Spóza, kierownika Biblioteki

¹² S. Hrabia, *Sekcja Bibliotek Muzycznych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich – Polska Grupa Narodowa IAML w przededniu Jubileuszu 50-lecia*, „Bibliotheca Nostra” 2014, nr 2 (36), s. 90–105, <https://sbc.org.pl/publication/128506> (dostęp: 14.04.2024).

¹³ R. Ćmiel, *Jedność w różnorodności. Współpraca bibliotek akademickich* – konferencja w ramach XXVII Forum Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich (Katowice, 24 kwietnia 2013 roku), „Bibliotheca Nostra” 2013, nr 2 (32), s. 90–105, <https://www.sbc.org.pl/publication/85207> (dostęp: 13.05.2024).

¹⁴ K. Skalska, „Istnieją tylko początki zdeterminowane okolicznościami” o początkach Sekcji Bibliotek Muzycznych SBP, „Biuletyn EBIB” Nr 151 (2014), <https://ebibojs.pl/index.php/ebib/article/view/356/355> (dostęp: 14.04.2024); S. Hrabia, *50 lat Sekcji Bibliotek Muzycznych ZG SBP*, „Bibliotekarz” 2014, nr 4, s. 15–19; *50 lat Sekcji Bibliotek Muzycznych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich : 1964–2014*, oprac. H. Bias, I. Bias, S. Hrabia, Warszawa 2014.

¹⁵ S. Hrabia, *Jubileusz 50-lecia Sekcji Bibliotek Muzycznych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich. Konferencja „Muzyczna informacja jutro”. Warszawa, 23–24 września 2014 r., Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie, Narodowy Instytut Fryderyka Chopina*, „Przegląd Biblioteczny” 2014, nr 4, s. 611–617, http://pliki.sbp.pl/ac/pb/PB_2014_4.pdf (dostęp: 14.04.2024).

Warszawskiego Towarzystwa Muzycznego, nieustannie zaangażowanego w działalność Sekcji, Honorowego Członka Zarządu. Obecność tych osób sprawiła, że jubileuszowe spotkanie w BUW nabrało szczególnego wymiaru, podkreślając ciągłość współpracy wszystkich pokoleń bibliotekarzy.

W uroczystości wzięli udział bibliotekarze muzyczni z całej Polski reprezentujący Bibliotekę Narodową, biblioteki uniwersyteków i akademii muzycznych, oddziały muzyczne bibliotek uniwersyteckich i bibliotek publicznych, biblioteki ośrodków muzykologicznych, Bibliotekę Narodowego Instytutu Fryderyka Chopina, Bibliotekę Raczyńskich, Bibliotekę Śląską, Bibliotekę Muzeum-Zamku w Łańcucie oraz Archiwum Polskiego Radia. Rolę prowadzącego oficjalną uroczystość pełnił kierownik Gabinetu Zbiorów Muzycznych BUW Piotr Maculewicz.

Uroczyste spotkanie było okazją do gratulacji i okolicznościowych życzeń. Przewodnicząca SBP Elżbieta Stefańczyk w swoim wystąpieniu podkreśliła wkład Sekcji Bibliotek Muzycznych w rozwój Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich oraz dokonania bibliotekarzy muzycznych w Polsce i na świecie. Zwróciła uwagę na ciągłość współpracy podjętej przed 50 laty i kontynuację idei założycieli Sekcji. Z okazji jubileuszu życzyła wszystkim bibliotekarzom muzycznym wielu dalszych sukcesów. Anna Duńczyk-Szulc, w imieniu Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego prof. Małgorzaty Omilanowskiej, odczytała list okolicznościowy oraz specjalne gratulacje dla Andrzeja Spóza, odznaczonego Medalem Zasłużony Kulturze Gloria Artis¹⁶.

Jubileusz 50-lecia stał się okazją do zaprezentowania bogatej działalności Sekcji zarówno w Polsce, jak i na arenie międzynarodowej. Stanisław Hrabia, Przewodniczący Sekcji Bibliotek Muzycznych SBP, w swoim wystąpieniu zatytułowanym „Sekcja Bibliotek Muzycznych – Polska Grupa Narodowa IAML”, przedstawił działalność międzynarodową oraz jej znaczenie dla aktywności bibliotekarzy muzycznych w Polsce.

Przewodnicząca IAML Barbara Dobbs Mackenzie w referacie zatytułowanym „IAML, RILM, and the ‘R’ Projects: Past and Future” zaprezentowała działalność Międzynarodowego Stowarzyszenia Bibliotek Muzycznych IAML oraz projekty bibliograficzne. Obecność Przewodniczącej IAML na jubileuszu Sekcji Bibliotek Muzycznych i jej wystąpienie były dla uczestników szczególnie ważne. Świadczyły nie tylko o uznaniu dla dokonań polskich bibliotekarzy muzycznych na przestrzeni 50 lat, ale też o wielkiej życzliwości i serdecznych relacjach nawiązanych podczas wcześniejszych konferencji IAML.

Zarząd Sekcji otrzymał liczne listy z pozdrowieniami oraz gratulacje, które przesłali: Sekretarz Generalna IAML – Pia Shekhter, Członkowie Zarządu Głównego IAML, Kierownictwo Centrali RISM we Frankfurcie nad Menem, Węgierska Grupa Narodowa IAML, Dyrektor Biblioteki Narodowej dr Tomasz Makowski, Dyrekcja Polskiego Wydawnictwa Muzycznego, Prezes Stowarzyszenia Polskich Artystów Muzyków Jan Popis, Przewodniczący Sekcji działających przy Zarządzie Głównym

¹⁶ Wykaz innych odznaczeń, wyróżnień i listów gratulacyjnych przyznanych członkom Sekcji Biblioteki Muzycznych SBP znajduje się w Aneksie II.

SBP, Wiesława Dziechciowska i Aniela Kolbuszewska – były Członkinie Zarządu Sekcji oraz liczne grono Przyjaciół i Członków Sekcji.

W drugim dniu jubileuszu w Narodowym Instytucie Fryderyka Chopina w Warszawie odbyła się Konferencja „Muzyczna informacja jutra”. Celem Konferencji była refleksja nad informacją muzyczną oraz określenie perspektyw jej rozwoju w obliczu wdrażania nowych technologii, takich jak tworzenie cyfrowych kolekcji, rozwój katalogów komputerowych, pozyskiwanie nowoczesnych zasobów, wdrażanie nowych narzędzi do gromadzenia i prezentacji informacji muzycznej oraz przeobrażeń organizacyjnych bibliotek. Konferencja, choć krótka, stworzyła okazję do wymiany poglądów na temat przyszłości bibliotekarstwa muzycznego. Jak wynikało z referatów, zastosowanie nowych technologii nie zagroziło bibliotekarstwu muzycznemu – wręcz przeciwnie, integracja z innymi zasobami daje wciąż nowe możliwości, ale też stawia większe wymagania. Podążając za nowymi technologiami i trendami nowoczesnego bibliotekarstwa i informacji naukowej, trzeba poświęcić więcej czasu na rozwój zawodowy. Należy wciąż podkreślać znaczenie specjalistycznej wiedzy dla profesjonalnego opracowania muzykaliów, kształtując przy tym właściwy wizerunek bibliotekarza muzycznego. W konfrontacji ze zmianami organizacyjnymi w bibliotekach oraz w odpowiedzi na nowe potrzeby czytelników, działania bibliotekarzy muzycznych muszą być ukierunkowane na usługi szkoleniowe i edukacyjne. Dokonania członków Sekcji w ciągu 50 lat pokazują, że bibliotekarze muzyczni znakomicie dostosowują się do nowych rozwiązań poprzez współpracę krajową i zagraniczną.

Jubileusz uświetnił koncert „W kręgu polskiej muzyki kameralnej” w ramach Festiwalu Muzyki Współczesnej Warszawska Jesień 2014 w wykonaniu zespołu Sekstet Penderecki Squad. Organizacja Jubileuszu 50-lecia Sekcji Bibliotek Muzycznych SBP była możliwa dzięki wsparciu finansowemu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz współpracy z Instytucjami Partnerskimi – Biblioteką Uniwersytecką w Warszawie, Narodowym Instytutem Fryderyka Chopina, Polskim Centrum Informacji Muzycznej POLMIC i Międzynarodowym Festiwalem Muzyki Współczesnej „Warszawska Jesień”.

Z okazji Jubileuszu 50-lecia Sekcji w Akademii Muzycznej im. K. Szymanowskiego w Katowicach w dniach 2–19 grudnia 2014 roku miała miejsce wystawa zatytułowana „Działalność Biblioteki Głównej Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Sekcji Bibliotek Muzycznych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich – Polskiej Grupy Narodowej IAML (1964–2014)”. Wystawa została zorganizowana przez Hannę Bias i Iwonę Bias.

Jubileusz 80. urodzin Andrzeja Spóza

Andrzej Spóz, Kierownik Biblioteki, Muzeum i Archiwum Warszawskiego Towarzystwa Muzycznego, długoletni Przewodniczący Sekcji Bibliotek Muzycznych, a obecnie Honorowy Członek jej Zarządu, obchodził w 2016 roku 80. urodziny oraz 55-lecie pracy zawodowej i 55-lecie członkostwa w Stowarzyszeniu Bibliotekarzy Polskich. 1 grudnia 2016 roku, dokładnie w dniu urodzin, zorganizowano dedy-

kowany Jubilatowi Salon Muzyczny, który był punktem kulminacyjnym Konferencji „Archiwa muzyczne i spuścizny kompozytorskie w zbiorach bibliotek polskich”. W uznaniu Jego zasług dla bibliotekarstwa muzycznego Zarząd Główny Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich uhonorował Jubilata Honorową Odznaką SBP, którą wręczyła Wiceprzewodnicząca SBP Joanna Pasztaleniec-Jarzyńska.

Program „Salonu Muzycznego” wypełniły dzieła kompozytorów polskich – Fryderyka Chopina, Zygmunta Noskowskiego, Mieczysława Karłowicza i Stanisława Moniuszki. Wykonawcami byli: Maria Ewa Sołtys (fortepian) i Włodzimierz Pięta (wiolonczela) oraz gościnnie w Polonezie z opery *Hrabina* Stanisława Moniuszki – Krystyna Wiśniewska (wiolonczela solo), Tatiana Przybylska-Karaszevska (wiolonczela), Agnieszka Podłucka (altówka) i Anna Wesołowska (kontrabas).

50 lat powołania Polskiej Grupy Narodowej IAML (1972–2022)

Podczas XV Ogólnopolskiej Konferencji Bibliotekarzy Muzycznych we Wrocławiu uroczyste obchodzono 50. rocznicę powołania Polskiej Grupy Narodowej IAML, co miało miejsce w Bolonii na Konferencji IAML w 1972 roku.

Rocznicy została w całości poświęcona sesja otwierająca Konferencję we Wrocławiu. Referat inauguracyjny zatytułowany „50 lat Polskiej Grupy Narodowej IAML (1972–2022)” wygłosił Stanisław Hrabia. Historia powstania Polskiej Grupy Narodowej została ukazana w kontekście międzynarodowej działalności bibliotekarzy muzycznych w latach 50. XX wieku, kiedy to Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie, jako pierwsza biblioteka w Polsce, rozpoczęła współpracę z Międzynarodowym Inwentarzem Źródeł Muzycznych RISM i została członkiem IAML. Od początku lat 60. polscy delegaci regularnie uczestniczyli w konferencjach IAML, z których trzy odbyły się w Polsce – w 1966 i 2005 roku w Warszawie oraz w 2019 roku w Krakowie. Od lat 70. polscy przedstawiciele są aktywni w wielu organach IAML. Warto wspomnieć, że Karol Musioł z Biblioteki Państwowej Wyższej Szkoły Muzycznej w Katowicach był inicjatorem powstania Komisji Bibliotek Konserwatoriów Muzycznych (*Commission on Libraries for Music Pedagogy and Performance*) oraz jej pierwszym przewodniczącym przez dwie kadencje (1970–1978). Na przestrzeni lat główne aspekty działalności międzynarodowej Polskiej Grupy Narodowej IAML koncentrowały się na zaangażowaniu w projekty bibliograficzne „R” – RISM, RILM, RIPM i RIdIM, które miały szczególne znaczenie dla zachowania i promocji dziedzictwa muzycznego w Polsce.

Utworzenie Polskiej Grupy Narodowej IAML było kamieniem milowym w historii bibliotekarstwa muzycznego w Polsce. Dzisiejsza polska aktywność w ramach IAML jest kontynuacją rozpoczętych ponad 50 lat temu prac, mających na celu integrację środowiska bibliotekarzy muzycznych poprzez działalność zawodową i udział w projektach IAML. Na bazie doświadczeń i osiągnięć naszych poprzedników mamy możliwość dalszego realizowania tych aspiracji, podejmowania nowych wyzwań i reprezentowania Polskiej Grupy Narodowej w strukturach IAML, jego Zarządzie oraz komitetach i komisjach międzynarodowych projektów bibliograficznych.

Centralnym punktem uroczystości było wystąpienie Prezydent IAML, Pii Shekhter, która przesłała życzenia w formie wideo. Obecność Prezydent IAML (choć wirtualna) miała dla uczestników uroczystości szczególne znaczenie, podkreślając silne więzi ze Stowarzyszeniem. Obchodom towarzyszyła okolicznościowa wystawa. Zaprezentowane zostały dokumenty archiwalne, programy konferencji IAML i zdjęcia, a także okolicznościowe publikacje przygotowane specjalnie na Kongres IAML 2019 w Krakowie, m.in. *Polish music culture resources in libraries and archives*¹⁷.

Działalność międzynarodowa

Sekcja Bibliotek Muzycznych SBP działa na forum międzynarodowym jako Polska Grupa Narodowa Międzynarodowego Stowarzyszenia Bibliotek Muzycznych, Archiwów i Centrów Informacji (IAML), a jej Przewodniczący reprezentuje Polskę podczas zebrań Forum of National Representatives, które odbywają się podczas dorocznych Kongresów IAML.

Działalność międzynarodowa w ramach Polskiej Grupy Narodowej IAML w omawianym okresie była szczególnie aktywna i przejawiała się na wielu płaszczyznach: a) praca w ramach struktur IAML (zarząd IAML, sekcje i komitety, forum), b) aktywny udział w kongresach IAML oraz c) zaangażowanie w projekty bibliograficzne RISM i RILM¹⁸.

Polscy członkowie IAML

W okresie 2010–2022 do IAML należało w sumie 21 bibliotek i dwóch członków indywidualnych. W roku 2022 roku Polska Grupa Narodowa IAML liczyła 17 członków.

Tabela 1. Członkowie instytucjonalni i indywidualni w latach 2010–2022 (w nawiasie data pierwszego roku członkostwa; gwiazdka oznacza aktywne członkostwo w 2022 roku).

1. Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie, Gabinet Zbiorów Muzycznych (1955)*
2. Biblioteka Narodowa, Zakład Zbiorów Muzycznych (1959)*
3. Biblioteka Uniwersytecka we Wrocławiu (1963)*
4. Biblioteka Uniwersytecka w Toruniu, Sekcja Zbiorów Muzycznych (1966)*
5. Biblioteka Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach (1970)*
6. Książnica Pomorska im. Stanisława Staszica w Szczecinie (1972)
7. Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu, Pracownia Zbiorów Muzycznych (1985)
8. Biblioteka Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku (1994)*

¹⁷ *Polish music culture resources in libraries and archives*, red. S. Hrabia, przeł. M. Bysiec, Warsaw 2018, https://www.old.sbp.pl/repository/publikacje/polish_music_net.pdf (dostęp: 14.04.2024).

¹⁸ Przeglądu działalności międzynarodowej Polskiej Grupy Narodowej IAML dokonano w artykule: S. Hrabia, *50 lat Polskiej Grupy Narodowej IAML*, „Bibliotekarz” 2023, nr 5, s. 10–18.

9. Biblioteka i Fonoteka Instytutu Muzykologii Uniwersytetu Jagiellońskiego (2000)*
10. Biblioteka – Fonoteka – Fototeka Narodowego Instytutu Fryderyka Chopina (2007)*
11. Biblioteka i Fonoteka Instytutu Muzykologii Uniwersytetu Warszawskiego (2007)*
12. Katedra Muzykologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (obecnie Biblioteka Collegium Historicum) (2009)*
13. Biblioteka Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie (2010)*
14. Biblioteka Kulturoznawstwa i Muzykologii Uniwersytetu Wrocławskiego (2011)*
15. Mediateka Akademii Sztuki w Szczecinie (2013)
16. Biblioteka Jagiellońska, Sekcja Zbiorów Muzycznych (2014)*
17. Biblioteka Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy (2018)*
18. Biblioteka Gdańska PAN (2018)
19. Akademia Muzyczna im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu (2019)*
20. Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina (2020)*
21. Narodowa Orkiestra Symfoniczna Polskiego Radia (2022)*
22. Członkowie indywidualni: Stanisław Hrabia*, ks. Dariusz Smolarek

Aktywność w strukturach IAML

Bardzo ważnym elementem aktywności była indywidualna działalność polskich bibliotekarzy w strukturach IAML. Jak wspomniano, została ona zapoczątkowana już w 1970 roku przez Karola Musioła. W latach 2010–2022 aktywność członków Polskiej Grupy Narodowej na forum IAML była szczególnie widoczna. Obejmowała działalność w komitetach, sekcjach oraz Radzie IAML, a zwłaszcza przewodniczenie Komitetowi Programowemu sześciu konferencji IAML w latach 2011–2016 w Dublinie, Montrealu, Wiedniu, Antwerpii, Nowym Jorku i Rzymie, oraz pełnienie funkcji Prezydenta IAML w latach 2017–2021 przez Stanisława Hrabiego (zob. Tabela 2).

Tabela 2. Funkcje przedstawicieli Polskiej Grupy Narodowej w strukturach IAML.

Stanisław Hrabia – <i>Research Libraries Branch</i> : przewodniczący (2008–2011); członek Rady IAML (2007–2016); <i>Programme Committee/Forum of Sections</i> : przewodniczący (2010–2016); <i>RILM Commission Mixte</i> – przedstawiciel IAML (2016–2020, 2020–[2024]); Zarząd IAML: Vice-President (2010–2016), President-Elect (2016–2017), President (2017–2021), Past-President (2021–2023)
Hanna Bias – <i>Archives and Music Documentation Centres Section</i> : sekretarz (2017–2021)
Ewa Hauptman-Fischer – <i>Research Libraries Section</i> : sekretarz (2021–2024)

Szczególne znaczenie miało liczne i aktywne uczestnictwo polskich delegatów w dorocznych Konferencjach i Kongresach IAML (zob. Tabela 3). Przejawiało się ono w rosnącej liczbie wygłaszanych referatów, prezentacji posterowych oraz w prowadzeniu sesji i zebrań roboczych.

Tabela 3. Udział polskich delegatów na Konferencjach i Kongresach IAML w latach 2010–2022.

Konferencja/Kongres IAML	Ilość delegatów z Polski	Wystąpienia		Prowadzenie	
		referaty	prezentacje plakatowe	sesje tematyczne	zebrania robocze
2010, 27 VI – 2 VII, Rosja, Moskwa	5	1		1	
2011, 24–29 VII, Irlandia, Dublin	6	1	1	2	
2012, 22–27 VII, Kanada, Montreal	3			1	
2013, 28 VII – 2 VIII, Austria, Wiedeń	12	3	3	2	
2014, 13–18 VII, Belgia, Antwerpia	9	3		2	
2015, 13–18 VII, USA, Nowy Jork	7	4		3	
2016, 3–8 VII, Włochy, Rzym	18	10	2	2	3
2017, 18–22 VI, Łotwa, Ryga	11	8	1	1	
2018, 22–27 VII, Niemcy, Lipsk	9	9		1	2
2019, 10–15 VII, Polska, Kraków	36	25	2	6	3
2021, 26–30 VII, IAML Online	21	2		1	2
2022, 24–29 VII, Czechy, Praga	16	7		1	

Projekty bibliograficzne „R”

Projekty bibliograficzne „R” – RISM, RILM, RIPM i RIdIM¹⁹ – należą do flagowych przedsięwzięć IAML. Polskie zaangażowanie jest szczególnie widoczne w Międzynarodowym Inwentarzu Źródeł Muzycznych RISM i Międzynarodowej Bibliografii Literatury Muzycznej RILM.

RISM

Sekcja Bibliotek Muzycznych wspiera działalność RISM poprzez promowanie prac prowadzonych w Polsce oraz upowszechnianie wiedzy na temat polskiego dziedzictwa muzycznego w świecie. Prace RISM w Polsce prowadzone są przez grupy robocze w wielu ośrodkach. Sonia Wronkowska z Polskiego Centrum RISM zorganizowała we współpracy z Guido Krausem z Centralnego Biura RISM otwarte warsztaty i seminarium zatytułowane „Wprowadzenie do Kallisto”, które odbyły

¹⁹ Répertoire international des sources musicales (RISM), Répertoire international de littérature musicale (RILM) / *RILM Abstracts of Music Literature*, Répertoire international de la presse musicale (RIPM) / *Retrospective Index to Music Periodicals (1800–1950)* i Répertoire international d'iconographie musicale (RIdIM).

się w dniach 3–4 lutego 2016 roku w Bibliotece Narodowej. Działalność Ośrodka RISM w Bibliotece Uniwersyteckiej w Warszawie obejmowała katalogowanie rękopisów w programie Kallisto, prowadzenie wykładów i warsztatów dla studentów muzykologii oraz pomoc w prowadzeniu poszukiwań źródeł muzycznych dla studentów i badaczy, jak również prezentowanie referatów na konferencjach krajowych i zagranicznych.

Realizowano też projekty w ramach programu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego „Narodowy Program Rozwoju Humanistyki” w latach 2012–2016. Pierwszy z nich to „Dziedzictwo kulturowe po klasztorach skasowanych na ziemiach dawnej Rzeczypospolitej oraz na Śląsku w XVIII i XIX w.: losy, znaczenie, inwentaryzacja” (11H 11 021280), którego uczestnikami byli: Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie, Uniwersytet Wrocławski i Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu²⁰. Drugi – „Kolekcje dawnych muzykaliów z ośrodków religijnych i świeckich na Śląsku w kontekście kultury muzycznej Europy Środkowej. Katalogowanie zachowanych źródeł” (nr rej. 11H 11 014980), prowadzony przez ośrodek RISM w Uniwersytecie Wrocławskim.

Do działających w RISM od kilkadziesiąt lat Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego i Biblioteki Narodowej, następnie Biblioteki Uniwersyteckiej we Wrocławiu, Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytetu w Opolu i Akademii Muzycznej w Gdańsku, dołączyły inne ośrodki: Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Biblioteka Jagiellońska oraz Narodowy Instytut Fryderyka Chopina (NIFC) wraz innymi instytucjami, które w ostatnich latach współpracowały z NIFC przy projekcie „Dziedzictwo muzyki polskiej w otwartym dostępie” – Archiwum Jasnogórskie, Archiwum Kapituły Katedralnej na Wawelu, Biblioteka Książąt Czartoryskich, Biblioteka Opactwa św. Wojciecha SS. Benedyktynów w Stańniętkach, Biblioteka Gdańska Polskiej Akademii Nauk, Biblioteka Warszawskiego Towarzystwa Muzycznego im. Stanisława Moniuszki, Biblioteka Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina i Muzeum Zamoyskich w Kozłówce. Dzięki temu projektowi tysiące dokumentów i transkrypcji cyfrowych unikalnych źródeł muzycznych, w większości niepublikowanych wcześniej, zostało umieszczonych w wolnym dostępie²¹, a ich opisy znalazły się katalogu RISM OPAC. Sprawilo to, że w latach 2020–2022 Polska należała do najbardziej aktywnych zespołów RISM na świecie.

Przedstawiciele z Polski są również zaangażowani w prace merytoryczne, organizacyjne i strategiczne Projektu RISM. Ewa Hauptman-Fischer (BUW) była w latach 2014–2018 członkiem Komitetu Koordynacyjnego RISM (*RISM Coordinating Committee*). W roku 2018 członkiem tego Komitetu została Sonia Wronkowska (BN), pełniąc jednocześnie funkcję przewodniczącej (do 2023). Od 2020 roku Sonia Wronkowska jest również oficjalnym przedstawicielem IAML w Komisji Mieszanej RISM (*RISM Commission Mixte*).

²⁰ Informacje o rękopisach muzycznych opracowanych w ramach projektu są dostępne w bazie RISM online, <https://opac.rism.info/> (dostęp: 14.04.2024).

²¹ *Dziedzictwo muzyki polskiej w otwartym dostępie*, <https://polish.musicsources.pl/> (dostęp: 14.04.2024).

RILM

Współpraca w ramach Projektu RILM opiera się na działalności narodowych komitetów, które koordynują współpracę oraz określają zakres danych bibliograficznych gromadzonych w bazie. Spotkania robocze przedstawicieli komitetów narodowych RILM odbywają się w czasie dorocznych kongresów IAML.

Polski Komitet RILM regularnie przekazuje dane bibliograficzne piśmiennictwa muzycznego publikowanego w głównych ośrodkach akademickich. Reprezentanci tych ośrodków są członkami Polskiego Komitetu RILM²², którego koordynatorem jest Stanisław Hrabia. Członkowie komitetu korzystają z bazy edytorskiej RILM iBis, do której wprowadzane są opisy bibliograficzne (artykułów z czasopism i prac zbiorowych, monografii) oraz abstrakty. Według statystyk RILM, w latach 2010–2022 wprowadzono do niej ok. 4000 opisów bibliograficznych, w tym ok. 2400 rekordów z abstraktami. Wieloletnia współpraca bibliotekarzy muzycznych w ramach tego projektu sprawiła, że baza *RILM Abstracts of Music Literature* stała się w Polsce jednym z podstawowych narzędzi bibliograficznych. Ma to szczególne znaczenie w aspekcie upowszechnienia na świecie wyników polskich badań o muzyce i wiedzy o źródłach muzycznych.

Podobnie jak w przypadku RISM, przy Projekcie RILM działa również Komisja Mieszana (*RILM Commission Mixte*) jako organ doradczy Międzynarodowej Bibliografii *RILM Abstracts of Music Literature*. Członkami Komisji są reprezentanci (po czterech) z każdego patronującego Stowarzyszenia: International Musicological Society (IMS), International Association of Music Libraries, Archives, and Documentations Centres (IAML) oraz International Council for Traditional Music (ICTM). Z ramienia IAML członkiem Komisji Mieszanej RILM w latach 2016–2024 był Stanisław Hrabia.

Kongres IAML Kraków 2019

Kongres IAML w Krakowie był niewątpliwie najważniejszym wydarzeniem współorganizowanym przez Sekcję Bibliotek Muzycznych SBP – Polską Grupę Narodową IAML od czasu Konferencji IAML w Warszawie w 2005 roku. Kongres odbył się w dniach 14–19 lipca 2019 roku w Auditorium Maximum Uniwersytetu Jagiellońskiego. Honorowy Patronat nad Kongresem objął Prezydent Krakowa Profesor Jacek Majchrowski oraz JM Rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego Profesor Wojciech Nowak. Powołano również Komitet Honorowy, w skład którego weszli: dr Daniel Cichy (Polskie Wydawnictwo Muzyczne), dr Tomasz Makowski (Biblioteka Narodowa), Joanna Pasztaleniec-Jarzyńska (Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich), prof. dr hab. Zdzisław Pietrzyk (Biblioteka Jagiellońska) oraz dr Artur Szkłerner (Narodowy Instytut Fryderyka Chopina).

Prezydium Komitetu Organizacyjnego stanowili: dr hab. Aleksandra Patalas i Stanisław Hrabia – z ramienia Uniwersytetu Jagiellońskiego, oraz Przewodnicząca

²² *RILM National Committee of Poland*, <https://www.rilm.org/abstracts/globalnetwork/poland/> (dostęp: 14.04.2024).

Polskiej Grupy Narodowej IAML Hanna Bias (Biblioteka Akademii Muzycznej im. K. Szymanowskiego w Katowicach). Organizacja Kongresu była możliwa dzięki wsparciu Sekcji Organizacji Konferencji Działu Promocji UJ.

Kongres IAML 2019 zgromadził ponad 330 uczestników – bibliotekarzy i archiwistów muzycznych, muzykologów, badaczy źródeł muzycznych z 38 krajów ze wszystkich kontynentów. Reprezentowali oni różnorodne instytucje muzyczne, w tym uniwersyteckie ośrodki muzykologiczne, działy muzyczne największych bibliotek narodowych, biblioteki akademii i konserwatoriów muzycznych, centra informacji muzycznej, biblioteki orkiestrowe i radiowe oraz wydawców muzycznych. Udział przedstawicieli tak wielu środowisk muzycznych z całego świata stworzył niepowtarzalną okazję do prezentacji różnorodnych bibliotek i kolekcji muzycznych oraz pokazania osiągnięć polskich muzykologów i bibliotekarzy muzycznych w zakresie badania i edycji krytycznej polskich źródeł muzycznych, a tym samym do promocji polskiej nauki i kultury muzycznej w świecie. Dwie sesje przygotowane przez organizatorów Kongresu pełniły szczególną rolę w tym zakresie. Była to sesja inauguracyjna zatytułowana „Polish music: heritage, processes, media”, prezentująca działania w ramach wieloletniego programu „Dziedzictwo polskiej muzyki”, organizowanego przez Narodowy Instytut Fryderyka Chopina i Polskie Wydawnictwo Muzyczne, oraz sesja plenarna „New source and editions: a new picture of early music in Poland and in Central Europe”. Obie transmitowane były na żywo.

Specjalnie z okazji Kongresu, w wyniku współpracy ze Stowarzyszeniem Bibliotekarzy Polskich oraz gronem wielu autorów, została wydana w języku angielskim bogato ilustrowana publikacja zatytułowana *Polish music culture resources in libraries and archives*²³, prezentująca zasoby polskiej kultury muzycznej z 24 wybranych ośrodków, takich jak: Biblioteka Narodowa; biblioteki uniwersyteckie: Kraków, Poznań, Toruń, Warszawa, Wrocław; biblioteki akademii i uniwersytetów muzycznych: Bydgoszcz, Gdańsk, Katowice, Kraków, Łódź, Poznań, Warszawa, Wrocław; biblioteki publiczne: Biblioteka Śląska, Książnica Pomorska, Biblioteka Publiczna m.st. Warszawy; bibliotek instytucji kultury, towarzystw muzycznych i ośrodków informacji. Publikację otrzymali wszyscy uczestnicy Kongresu w materiałach kongresowych.

Ponadto został przygotowany specjalny numer czasopisma wydawanego przez IAML „*Fontes Artis Musicae*”, w którym znalazły się artykuły dotyczące badań prowadzonych w polskich bibliotekach i archiwach muzycznych²⁴.

Na program Kongresu, który został przygotowany przez IAML Forum of Sections, składały się sesje naukowe (z udziałem 114 referentów), sesje posterowe, spotkania robocze Sekcji i Komitetów IAML oraz warsztaty poświęcone wykorzystaniu narzędzi cyfrowych w muzyce i opracowaniu źródeł muzycznych²⁵. Warto

²³ *Polish music culture resources...*

²⁴ „*Fontes Artis Musicae*” 2019, April–June, vol. 66/2.

²⁵ [S. Hrabia], *Kongres Międzynarodowego Stowarzyszenia Muzycznych Bibliotek, Archiwów i Centrów Informacji IAML 2019*, „*Muzyka*” 64, 2019, nr 4(255), s. 182–183.

podkreślić, że uczestnicy z Polski zaprezentowali aż 25 referatów, 2 plakaty w sesji posterowej oraz przewodniczyli 7 sesjom.

Kongresowi towarzyszyła specjalna wystawa w Bibliotece Jagiellońskiej zatytułowana „Od teoretycznych traktatów do kompozytorskich arcydzieł – muzykalia w Bibliotece Jagiellońskiej na przestrzeni wieków”, której kuratorem był Michał Lewicki z Sekcji Zbiorów Muzycznych BJ, oraz targi wydawców muzycznych²⁶.

Przy organizacji tak dużego przedsięwzięcia bardzo ważne było wsparcie instytucji partnerskich: Narodowego Instytutu Fryderyka Chopina, Polskiego Wydawnictwa Muzycznego, Biblioteki Jagiellońskiej, Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, Festiwalu Muzyki Polskiej, Biblioteki Kraków i Akademii Muzycznej w Krakowie. Patronat medialny objął Polmic.pl oraz Portal SBP.

Organizatorom zależało szczególnie na zaangażowaniu instytucji kulturalnych Krakowa. Dzięki współpracy z Wydziałem Kultury i Dziedzictwa Narodowego Urzędu Miasta Krakowa w czasie Kongresu wystąpiły dwa krakowskie zespoły – „Capella Cracoviensis”, podczas uroczystej inauguracji Kongresu w Auli Auditorium Maximum, oraz „Sinfonietta Cracovia” pod dyktando Jerzego Dydka w Kościele św. Katarzyny – był to koncert w ramach 15. Festiwalu Muzyki Polskiej. Z kolei, w wyniku współpracy z Biblioteką Kraków, wystawa w Bibliotece Jagiellońskiej była również dostępna w formie elektronicznej na interaktywnych kioskach w filiach Biblioteki Kraków. Specjalnie z okazji Kongresu została również wydana przez Krakowskie Biuro Festiwalowe publikacja „Kraków muzyczny: od średniowiecza do współczesności” w wersji polskiej i angielskiej²⁷ oraz zostało przygotowane specjalne krakowskie stoisko promocyjne „Kraków Muzyczny” w Auditorium Maximum UJ.

Kraków zachwyił uczestników Kongresu swoimi wspaniałymi zabytkami, zwłaszcza kościołami, w których zostały zorganizowane dwa kolejne koncerty: w Bazylice św. Franciszka z Asyżu – koncert kameralny „Schubert i Nowakowski – Kwintet fortepianowy u progu romantyzmu” (koncert w całości sponsorowany przez Narodowy Instytut Fryderyka Chopina) oraz w Kolegiacie św. Anny – koncert organowy w wykonaniu Profesora Andrzeja Białko. Częścią programu kulturalnego były również wycieczki po Starym Mieście, w tym specjalnie przygotowana na tę okazję wycieczka zatytułowana „Muzyczny Kraków”, prowadząca od kościoła św. Krzyża, usytuowanego obok nieistniejącego klasztoru św. Ducha, z którego pochodzi słynna XVI-wieczna tabulatura organowa, do krypty kościoła oo. Paulinów „Na Skałce”, gdzie jest pochowany Karol Szymanowski.

Kongres można uznać za bardzo udany nie tylko pod względem organizacyjnym, ale również jako czynnik integrujący środowisko bibliotekarzy muzycznych w Polsce. Stał się on także okazją do nawiązania nowych kontaktów z biblioteka-

²⁶ Więcej informacji o Kongresie znajduje się na stronie <https://www.iaml2019.confer.uj.edu.pl> (dostęp: 14.04.2024).

²⁷ *Kraków muzyczny: od średniowiecza do współczesności*, teksty i red. M. Borkowski, współpraca red. G. Słacz, Kraków 2019. Również wersja w języku angielskim: *Music in Kraków: from the middle ages to the present day*, teksty i red. M. Borkowski, współpraca red. G. Słacz, tłum. P. Krasnowolski, Kraków 2019.

rzami z całego świata, dla których była to też wyjątkowa okazja do poznania polskiej kultury i gościnności, o czym świadczą liczne relacje uczestników publikowane w specjalnym diariuszu na stronie IAML.

Lata 2010–2022 były dla Sekcji Bibliotek Muzycznych SBP – Polskiej Grupy Narodowej IAML czasem wyjątkowej aktywności, opartej na szerokiej i systematycznej współpracy o zasięgu krajowym i międzynarodowym. Współpraca ta stanowiła ważny element w codziennej pracy bibliotecznej, stając się dla członków Sekcji źródłem motywacji i inspiracji do rozwoju zawodowego. Był to okres obfitujący w ważne wydarzenia oraz czas podejmowania odważnych wyzwań, które sprawiły, że Polska Grupa Narodowa IAML jest nadal rozpoznawalna na arenie międzynarodowej, wnosząc istotny wkład w rozwój współpracy środowiska bibliotek i archiwów muzycznych na świecie.

Fot. 1. Ogólnopolska Konferencja Bibliotek Akademii i Uniwersytetów Muzycznych, Katowice, 2011. Zwiedzanie Muzeum Organów Śląskich. Fotografie z Archiwum Sekcji Bibliotek Muzycznych SBP.

Fot. 2. Konferencja „Kościelne zbiory muzyczne w bibliotekach polskich”, Gniezno, 2012.
Zwiedzanie Archiwum Katedralnego.

Fot. 3. XIII Ogólnopolska Konferencja Bibliotekarzy Muzycznych, Bydgoszcz, 2013.

Fot. 4. Jubileusz 50-lecia Sekcji Bibliotek Muzycznych SBP, Warszawa, 2014. Wręczenie Medali SBP „W dowód uznania” (od lewej): Elżbieta Stefańczyk (Przewodnicząca SBP), Piotr Maculewicz, Adam Mrygoń, Ewa Kozłowska, Krystyna Bielska, Iwona Bias, Marta Walkusz.

Fot. 5. Konferencja „Muzyczna informacja jutra” z okazji Jubileuszu 50-lecia Sekcji Bibliotek Muzycznych SBP, Warszawa, 2014. Od lewej: Maria Burchard, Mieczysław Kominek, Artur Szklener.

Fot. 6. VII Spotkanie Robocze Bibliotekarzy Katalogujących Muzykalia, Warszawa, 2015.

Fot. 7. Kongres IAML/IMS 2015, Nowy York. Polscy uczestnicy (od lewej): Mariusz Wrona, Magdalena Jamroży, Ewa Hauptman-Fischer, Alina Mądry, Sonia Wronkowska, Hanna Bias, Stanisław Hrabia.

Fot. 8. Zarząd Sekcji Bibliotek Muzycznych podczas zebrania w Bibliotece Collegium Historicum UAM w Poznaniu.

Fot. 9. Polscy uczestnicy Kongresu IAML 2016 w Rzymie.

Fot. 10. XIV Ogólnopolska Konferencja Bibliotekarzy Muzycznych, Wrocław, 2017.

Fot. 11. Kongres IAML 2019 w Krakowie. Sesja inauguracyjna.

ANEKS I.

**SKŁAD ZARZĄDU SEKCJI BIBLIOTEK MUZYCZNYCH SBP
– POLSKIEJ GRUPY NARODOWEJ IAML**

Kadencja 2009–2013

1. Stanisław Hrabia – Przewodniczący (Biblioteka i Fonoteka Instytutu Muzykologii Uniwersytetu Jagiellońskiego)
2. Jolanta Byczkowska-Sztaba – Wiceprzewodnicząca (Biblioteka Narodowa, Zakład Zbiorów Muzycznych, Polskie Centrum RISM)
3. Piotr Maculewicz – Wiceprzewodniczący (Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie, Gabinet Zbiorów Muzycznych)
4. Karolina Skalska – Sekretarz (Biblioteka Narodowa, Zakład Zbiorów Dźwiękowych i Audiowizualnych)

Członkowie:

5. Andrzej Spóz (Honorowy Członek Zarządu, Warszawa, Biblioteka, Muzeum i Archiwum Warszawskiego Towarzystwa Muzycznego)
6. Iwona Bias (Biblioteka Główna Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach)
7. Ewa Hauptman-Fischer (Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie, Gabinet Zbiorów Muzycznych)
8. Andrzej Jazdon (Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu, Oddział Zbiorów Specjalnych)
9. Ewa Kozłowska (Biblioteka Publiczna m.st. Warszawy, Dział Sztuki i Rzemiosł Artystycznych)
10. Anna Michalska (Biblioteka Główna Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku)
11. Magdalena Wiącek (Biblioteka Główna Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu)

Kadencja 2013–2017

1. Stanisław Hrabia – Przewodniczący (Biblioteka i Fonoteka Instytutu Muzykologii Uniwersytetu Jagiellońskiego)
2. Iwona Bias – Wiceprzewodnicząca (Biblioteka Główna Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach)
3. Jolanta Byczkowska-Sztaba – Wiceprzewodnicząca (Biblioteka Narodowa, Zakład Zbiorów Muzycznych, Polskie Centrum RISM)
4. Karolina Skalska – Sekretarz (Biblioteka Narodowa, Zakład Zbiorów Dźwiękowych i Audiowizualnych)

Członkowie:

5. Andrzej Spóz (Honorowy Członek Zarządu, Warszawa, Biblioteka, Muzeum i Archiwum Warszawskiego Towarzystwa Muzycznego)
6. Hanna Bias (Biblioteka Główna Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach)
7. Ewa Hauptman-Fischer (Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie, Gabinet Zbiorów Muzycznych)
8. Hanna Nizińska (Biblioteka Katedry Muzykologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)
9. Ewa Kozłowska (Biblioteka Publiczna m.st. Warszawy, Dział Sztuki i Rzemiosł Artystycznych)
10. Anna Michalska (Biblioteka Główna Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku)
11. Magdalena Wiącek (Biblioteka Główna Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu)

Kadencja 2017–2022

1. Hanna Bias – Przewodnicząca (Biblioteka Główna Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach)

2. Ewa Hauptman-Fischer – Wiceprzewodnicząca (Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie, Gabinet Zbiorów Muzycznych)
3. Magdalena Wiącek – Wiceprzewodnicząca (Biblioteka Główna Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu)
4. Ewa Kozłowska – Sekretarz (Biblioteka Publiczna m.st. Warszawy, Dział Sztuki i Rzemiosł Artystycznych)

Członkowie:

5. Andrzej Spóz (Biblioteka, Muzeum i Archiwum Warszawskiego Towarzystwa Muzycznego im. Stanisława Moniuszki)
6. Aleksandra Górka (Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie, Gabinet Zbiorów Muzycznych)
7. Stanisław Hrabia (Biblioteka i Fonoteka Instytutu Muzykologii Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków)
8. Agnieszka Kubiak (Biblioteka Gdańska Polskiej Akademii Nauk)
9. Hanna Nizińska (Biblioteka Wydziału Historycznego, Sekcja Muzykologii, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)
10. Wioletta Trawicka (Biblioteka Główna Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy)
11. Marta Walkusz (Biblioteka Główna Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku)

ANEKS II.

ODZNACZENIA, WYRÓŻNIENIA I LISTY GRATULACYJNE PRYZNANE CZŁONKOM SEKCJI BIBLIOTEK MUZYCZNYCH SBP W LATACH 2010–2022

Brązowy Medal „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”

2011	Elżbieta Wojnowska (Warszawa)
2012	Stanisław Hrabia (Kraków)
2014	Andrzej Spóz (Warszawa)

Honorowa Odznaka SBP

2014	Jolanta Byczkowska-Sztaba (Warszawa), Stanisław Hrabia (Kraków)
2016	Andrzej Spóz (Warszawa)

Medal „W dowód uznania”:

2012	Andrzej Spóz (Warszawa), Magdalena Wiącek (Wrocław)
2014	Iwona Bias (Katowice), Krystyna Bielska (Łódź), Wiesława Dziechciowska (Szczecin), Ewa Kozłowska (Warszawa), Piotr Maculewicz (Warszawa), Anna Michalska (Gdańsk), Adam Mrygoń (Warszawa)

List Gratulacyjny od Przewodniczącej SBP

2014	Ewa Hauptman-Fischer (Warszawa), Andrzej Jazdon (Poznań), Karolina Skalska (Warszawa)

BIBLIOGRAFIA

- 50 lat Sekcji Bibliotek Muzycznych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich : 1964–2014, oprac. H. Bias, I. Bias, S. Hrabia, Warszawa 2014.
- Bias H., „Kościelne zbiory muzyczne w bibliotekach polskich”. Gniezno, 26–28 września 2012 roku, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne” 2013, 99, <https://doi.org/10.31743/abmk.11945>.
- Bias H., Darowska M., *Sprawozdanie z Ogólnopolskiej Konferencji Bibliotek Akademii i Uniwersytetów Muzycznych (Katowice, 25–26 października 2011 roku)*, „Bibliotheca Nostra” 2011, nr 3 (25).
- Bias H., Darowska M., *Ogólnopolska Konferencja Bibliotek Akademii Uniwersytetów Muzycznych (Katowice, 25–26 października 2011 r.)*, „Przegląd Biblioteczny” 2011, nr 4.
- Bias H., Darowska M., *Ogólnopolska Konferencja Bibliotek Akademii i Uniwersytetów Muzycznych (Katowice, 25–26 października 2011 r.)*, „Nowa Biblioteka” 2012, nr 1.
- Bias H., Darowska M., *Sprawozdanie z Ogólnopolskiej Konferencji Bibliotek Akademii i Uniwersytetów Muzycznych, Katowice, 25–26 października 2011 r.*, „EBIB” 2011, nr 9 (127), <http://www.sbc.org.pl/Content/641548/13.pdf>.
- Celer B., *Konferencja „Archiwa muzyczne i spuścizny kompozytorskie w zbiorach bibliotek polskich” (Warszawa, 1–2 grudnia 2016 r.)*, „Acta Universitatis Lodzensis. Folia Librorum” 2017, 2 (25), <https://doi.org/10.18778/0860-7435.25.10>.
- Ćmiel R., „Jedność w różnorodności. Współpraca bibliotek akademickich” – konferencja w ramach XXVII Forum Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich (Katowice, 24 kwietnia 2013 roku), „Bibliotheca Nostra” 2013, nr 2 (32), <https://www.sbc.org.pl/publication/85207>.
- „Fontes Artis Musicae” 2019, April–June, vol. 66/2.
- Hrabia S., *Z dziejów Sekcji Bibliotek Muzycznych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich – Polska Grupa Narodowa IAML. Kronika*, [w:] *Sekcja Bibliotek Muzycznych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich – Polska Grupa Narodowa IAML 1964–2004: materiały z Nadzwyczajnej Ogólnopolskiej Konferencji Bibliotekarzy Muzycznych, Warszawa, Biblioteka Narodowa, 20–22 października 2004*, red. P. Maculewicz, A. Spóz, Warszawa 2005.
- Hrabia S., *Działalność Sekcji Bibliotek Muzycznych SBP – Polskiej Grupy Narodowej IAML w latach 2007–2009*, „Biblioteka Muzyczna. 2007–2009”, wyd. 2010.
- [Hrabia S.], XIII Ogólnopolska Konferencja Bibliotekarzy Muzycznych i V Ogólnopolska Konferencja Fonotek „Biblioteki muzyczne – fonoteki: inspiracja czy przeżytek”, „Muzyka” 2013, nr 3.
- Hrabia S., *Sekcja Bibliotek Muzycznych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich – Polska Grupa Narodowa IAML w przededniu Jubileuszu 50-lecia*, „Bibliotheca Nostra” 2014, nr 2 (36), <https://sbk.org.pl/publication/128506>.
- Hrabia S., *50 lat Sekcji Bibliotek Muzycznych ZG SBP*, „Bibliotekarz” 2014, nr 4.
- Hrabia S., *Jubileusz 50-lecia Sekcji Bibliotek Muzycznych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich. Konferencja „Muzyczna informacja jutra”. Warszawa, 23–24 września 2014 r.*, Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie, Narodowy Instytut Fryderyka Chopina, „Przegląd Biblioteczny” 2014, nr 4, http://pliki.sbp.pl/ac/pb/PB_2014_4.pdf.
- Hrabia S., VII Spotkanie Robocze Bibliotekarzy Katalogujących Muzykalia, „Tytuł Ujednolicony” 2016, 1(18), s. 7–8, https://issuu.com/nukat/docs/tu_1_18_2016.
- [Hrabia S.], Kongres Międzynarodowego Stowarzyszenia Muzycznych Bibliotek, Archiwów i Centrów Informacji IAML 2019, „Muzyka” 64, 2019, nr 4(255).
- Hrabia S., *50 lat Polskiej Grupy Narodowej IAML*, „Bibliotekarz” 2023, nr 5.
- Kowalska A. M., *Ogólnopolska Konferencja Bibliotek Akademii i Uniwersytetów Muzycznych. Katowice, 25–26 października 2011 roku*, „Bibliotekarz Zachodnio-Pomorski” 2012, nr 1.
- Kraków muzyczny: od średniowiecza do współczesności, teksty i red. M. Borkowski, współpraca red. G. Słacz, Kraków 2019.
- Nizińska H., *Konferencja „Kościelne zbiory muzyczne w bibliotekach polskich*, „Bibliotheca Nostra” 2013, nr 1 (31), <https://sbk.org.pl/publication/77190>.
- Music in Kraków: from the middle ages to the present day*, teksty i red. M. Borkowski, współpraca red. G. Słacz, tłum. P. Krasnowolski, Kraków 2019.
- Polish music culture resources in libraries and archives*, red. S. Hrabia, przeł. M. Bysiec, Warsaw, 2018, https://www.old.sbp.pl/repository/publikacje/polish_music_net.pdf.

Skalska K., „Istnieją tylko początki zdeterminowane okolicznościami” o początkach Sekcji Bibliotek Muzycznych SBP, „Biuletyn EBIB” (2014), nr 151, <https://ebibojs.pl/index.php/ebib/article/view/356/355>.

ABSTRAKT

Lata 2010–2022 były dla Sekcji Bibliotek Muzycznych SBP – Polskiej Grupy Narodowej IAML czasem wyjątkowej aktywności opartej na szerokiej i systematycznej współpracy o zasięgu krajowym i międzynarodowym. Trzonem działalności była organizacja trzech Ogólnopolskich Konferencji Bibliotekarzy Muzycznych oraz konferencji tematycznych poświęconych zbiorom muzyki kościelnej oraz bibliotekom akademii i uniwersytetów muzycznych. Organizowano również spotkania robocze i warsztaty służące podnoszeniu kompetencji zawodowych bibliotekarzy muzycznych. W tym czasie miały miejsce dwa ważne jubileusze – 50 lat Sekcji Bibliotek Muzycznych SBP (2014) oraz 50 lat Polskiej Grupy Narodowej IAML (2022), którym poświęcono specjalne wydarzenia. Działalność międzynarodowa obejmowała aktywność w projektach bibliograficznych RISM i RILM, czynny udział w Kongresach IAML oraz zaangażowanie w prace Zarządu Międzynarodowego Stowarzyszenia Bibliotek Muzycznych oraz sekcji i komitetów IAML. Najważniejszym wydarzeniem o charakterze międzynarodowym, współorganizowanym przez Sekcję Bibliotek Muzycznych był Kongres IAML 2019 na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie.

Słowa-kлючe: Sekcja Bibliotek Muzycznych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich – Polska Grupa Narodowa IAML, Międzynarodowe Stowarzyszenie Muzycznych Bibliotek, Archiwów i Centrów Informacji IAML, konferencje bibliotekarzy muzycznych, projekty bibliograficzne, RISM, RILM

The activity of the Music Libraries Section of Polish Librarians' Association (PLA) – Polish National Branch of IAML in the years 2010–2022

ABSTRACT

The years 2010–2022 were for the Music Libraries Section of PLA – Polish National Branch of IAML a time of exceptional activity based on wide and systematic cooperation of national and international scope. The core of the activity was the organization of three National Conferences of Music Librarians and thematic conferences devoted to church music collections and libraries of music academies and universities. Working meetings and workshops were also held to improve the professional competence of music librarians. During this time, there were two important anniversaries – 50 years of the Music Libraries Section (2014) and 50 years of the Polish National Group of IAML (2022), to which special events were dedicated. International activities included involvement in RISM and RILM bibliographic projects, active participation in IAML Congresses, and commitment to the Board of the International Association of Music Libraries IAML and its sections and committees. The most important international event co-organized by the Music Libraries Section was the IAML 2019 Congress at the Jagiellonian University in Krakow.

Keywords: Music Libraries Section of Polish Librarians' Association, International Association of Music Libraries, Archives and Information Centers IAML, conferences of music librarians, bibliographic projects, RISM, RILM

BIOGRAM

Stanisław Hrabia – muzykolog, bibliotekarz muzyczny, kierownik Biblioteki i Fonoteki Instytutu Muzykologii Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie (od 1999). W latach 1997–1999 jako stypendysta Fundacji Kościuszkowskiej przebywał na Uniwersytecie w Pittsburghu (USA), opracowując kolekcję polskich rękopisów i druków muzycznych z Alliance College. Członek Zarządu (od 1992) i Przewodniczący Sekcji Bibliotek Muzycznych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich – Polskiej Grupy Narodowej IAML (2006–2017). Aktywnie uczestniczył w działalności Międzynarodowego Stowarzyszenia Bibliotek Muzycznych (IAML): 2008–2011 przewodniczący Sekcji Bibliotek Naukowych IAML (2002–2008 wiceprzewodniczący), 2003–2008 przedstawiciel krajów Europy Wschodniej w IAML Copyright Committee, 2006–2009 członek Komitetu Programowego (IAML Programme Committee). Od 2006 koordynator Polskiego Komitetu RILM Abstracts of Music Literature oraz przedstawiciel IAML w RILM Commission Mixte (2016–2024). W latach 2010–2023 był członkiem Zarządu IAML, pełniąc przed dwie kadencje (2010–2016) funkcję Wiceprezydenta IAML oraz przewodniczącego Komitetu Programowego (Forum of Commissions and Professional Branches; obecnie Forum of Sections), koordynując przygotowanie programu Kongresów IAML w Dublinie (2011), Montrealu (2012), Wiedniu (2013), Antwerpii (2014), Nowym Jorku (2015) oraz Rzymie (2016). Prezydent IAML w latach 2017–2021. Inicjator i współorganizator Kongresu IAML 2019 w Krakowie. Autor publikacji z zakresu bibliotekarstwa muzycznego i bibliografii muzycznej.